

کار نویسنده نوشتن اثر بدیع است و البته که نویسنده نمی‌توانسد خواننده را نبیند، درهرصورت نوشتن اثر بدیع به دلیل احترام بسیار به دانایی خواننده است. خوب این کتاب از سال گذشته تا الان به چاپ سوم رسیده و من سعی کرده‌ام، روایت اثر هم برای کتاب‌خوان معمولی جذاب باشد و هم برای کسانی که نگاه تخصصی‌تری به ادبیات دارند و خوشبختانه بازخوردهای خوبی هم داشته است.

● **ابدئای داستان با دیالوگ‌هایی سطحی** میان بهمن و همسرش پریسا که اختلاف‌هایی باهم دارند، رویه‌رو می‌شویم. این دیالوگ‌ها، پیوند داستان را با تاریخ و آن زبان فاخر ناهم‌خوان کرده است که شاید خوشایند مخاطب نباشد. گرچه در اواسط داستان، این دیالوگ‌ها کمتر شده و آن ناهم‌خوانی نیز کم‌رنگ می‌شود.

مسئله همان نشان‌دادن به جای سراسرت‌گویی است که در زبان شخصیت‌ها اتفاق افتاده است. در رمان، تقابل‌های دوتایی زبانی بسیاری دیده می‌شود. اما آنجا که مربوط به پریسا و پیامک‌های اوست، شما به عنوان مخاطب از لحن او خوشتان نمی‌آید و آن را بسیار سطحی می‌دانید. خیلی‌ها این حرف را به من زده‌اند. من تفاوت سطح معلومات بهمن با پریسا را در زبان و همین دیالوگ‌ها، عامدانه بدین‌صورت نشان داده‌ام تا آن فقر زبانی که نماینده نوعی تربیت فرهنگی و اجتماعی است در تقابل با دانش بهمن که شخصیتی فرهیخته دارد

یا موهبتی داده و او را فردی استثنایی کرده است. بخشی باید بتواند آواز بخواند، دوتار بنوازد، شعر بسراید، داستان بگوید و حتی خود ساز را نیز بسازد. بدین ترتیب هر نوازنده دوتاری بخشی نیست و جدای از تسلط بر ساز، شخص باید از نظر دانش، معرفت و شرایط درونی نیز به مرحله‌ای برسد که عنوان بخشی زیننده نام او باشد. انتخاب آهنگ و شعر و داستان از جانب بخشی، بسته به تشخیص او از شرایط و موقعیت مجلس دارد.»

حاج قربان، استاد مسلم دوتار نوازی، قدیمی‌ترین بخشی و آخرین روایتگر از نسل بخشی‌های بزرگ خراسان بود، او براین باور بود: یک بخشی نباید به کسی یا چیزی محتاج باشد، باید خود به تنهایی از عهده تمام مراحل که خلق یک اثر نیاز دارد،

برآید.

با اینکه از او جز چند ضبط کوتاه و یک فیلم صدونودونه‌دقیقه‌ای به کارگردانی «فرشاد فدائیان» منبع مدون چندانی از

هر نوازنده دوتاری بخشی نیست و جدای از

تسلط بر ساز، شخص باید از نظر دانش، معرفت

و شرایط درونی نیز به مرحله‌ای برسد که عنوان

بخشی زیننده نام او باشد

او باقی نمانده است اما با گذشت سال‌ها از درگذشت این والامقام موسیقی‌مقامی، اندک قطعات برجای مانده از آوا و نوای او همچنان جلادهنده روح شنوندگان و دوستداران موسیقی‌مقامی است، اجراهای حاج قربان، معمولاً به صورت دو بخشی ارائه می‌شود، به این صورت که بخش اول اجرا از اشعار ابتدایی که عمدتاً از بن‌مایه عرفانی برخوردارند، بهره برده و موسیقی در بخش دوم، با مضامین داستانی، مذهبی و یا تغزلی و عاشقانه ادامه می‌یابد، «داستان طاهر و زهره» که در مقام تجنیس اجرا شده و «بحر طویل» که از قطعات ماندگار بر جای مانده ایشان است و از شاهکارهای موسیقی‌مقامی محسوب می‌شود از موارد قابل اشاره‌اند، در بخش آغازین بحر طویل خواننده، اشعاری را در ستایش طبیعت اجرا کرده و سپس با مدح پیامبر اجرای خود را ادامه داده و پایان می‌برد.

بداهه‌گویی و بداهه‌نوازی، از جمله هنر بخشی‌ها به شمار می‌رود، حافظه این گروه از نوازندگان آنچنان بالاست که می‌توانند ساعت‌های بسیاری را به نواختن و بازگو کردن داستان‌های حماسی، عاشقانه و

نشان داده شود.

● **در «اوراد نیمروز» تقریباً ویژگی ظاهری تمام شخصیت‌های داستان، پررنگ است و توصیف شده که این موضوع تأثیر بسیاری روی مخاطب برای شناخت بیشتر آن شخصیت دارد.** اما دربساره بهمن محسنی به عنوان شخصیت اصلی رمان این اتفاق مشهود نیست. توصیف‌های بهمن محسنی در کل رمان خرد شده است. مثلاً در جایی از رمان گفته شده موهای بوری دارد.

در جایی هم به قدش اشاره شده است و در مجموع می‌توان او را مردی خوش تیپ دانست که البته شخصیت ظاهری او در کنار وجهه تیپیکالش که نماینده‌ای از مدرنیزم شهری است، قرار می‌گیرد.

● **طرح رمان «اوراد نیمروز» شباهت‌هایی به کتاب «زن در ریک روان» اثر معروف و پرطرفدار کوپه آبه ژاپنی دارد.** آنجا تجربیات کابوس‌مانند معلمی حشره‌شناس به نام نیکی جامپی را می‌بینیم که از سوی اهالی یک روستا در پایین یک تپه شنی به اسارت گرفته می‌شود. درست شبیه رفتاری که مردم روستای ملک‌محمد با بهمن دارند و به او اجازه رفتن نمی‌دهند. آیا این تأثیرپذیری ناخودآگاه بوده یا عامدانه؟

قطعاً نویسنده نمی‌تواند از نویسندگان متقدم خود بی‌تأثیر باشد. تمام نویسندگان بزرگ جهان روی نویسنده‌های بعد از خود تأثیر می‌گذارند و این موضوع بسیار اهمیت دارد. منتها فقط در ایران است که مصداق این شعر هستیم: «من آنم که رستم بود پهلوان» و تأثیرپذیری را بد می‌دانیم.

دربارۀ اوراد نیمروز، خوب، بخش مهمی از سرسزودن من کویری است. بخش عمده سیستان و خراسان و کرمان را دشت لوت و دشت مرکزی تشکیل می‌دهند و این کویر، پر از رویدادهای غریب تاریخی است. اسطوره‌های ملی ما از شرق آمده‌اند، از همین کویر. من هم آمده‌ام رمانی بنویسم که در آن یک حرفی زده باشم. در نوشتن اوراد نیمروز، یادم نمی‌آید به رمان «زن در ریک روان» که شاهکار است واقعاً، فکر کرده باشم. و اگر تأثیری هم گرفته باشم طبیعی است، لازمه نوشتن است و این متن نسبتی بینامتنی پیدا می‌کند با آن شاهکار که این عالی است. منتها در آن دوره من آدم یک داستان کوتاه بنویسم که رفته رفته شد این رمان.

عارفانه سپری کنند.

حاج قربان نیز از این قاعده مستثنی نبود، در اجراهای زنده‌اش، موسیقی در لحظه خلق می‌شد و شکلی کاملاً بداهه به خود می‌گرفت، او خود نیز بر این مهم صحه گذاشته و بداهه‌پردازی را از اصلی‌ترین ارکان بخش‌گیری می‌داند. او براین باور بود: زمانی که من ساز می‌زنم، دیگر ساز من نیست، من ساز منم، ساز با من حرف می‌زند، می‌گوید حالا بزن یا نزن، وقتی ساز می‌زنم سیم‌هایش زنده می‌شوند. کار، کار عشق است... این سخن خود گویای این مهم است که رابطه میان بخشی و سازش فراتر از موسیقی است، و نظیر وصل ناگسستگی پیوند عاشق و معشوقی است که حضور هر کدامشان مایه آرامش روح و روان یک‌دیگر می‌شود. حاج قربان باور بر این مهم دارد که وقتی یک استاد می‌خواهد آهنگ یا انگاره موسیقی را به شاگردش آموزش دهد به او می‌گوید اول باید آن را در دل بزنی، وقتی دل پذیرفت دست هم به دل وصل است، آن را خواهد نواخت.

مجید کیانی در مقاله ای که در «کتاب ماه هنر» منتشر شده اینگونه می‌نویسد: «در واقع هر چه دل بگوید دست هم آن کار را خواهد کرد.»

حاج قربان سلیمانی یکی از بزرگ‌ترین موسیقی‌دانان موسیقی مقامی ایران و از بازماندگان نسل بخشی‌های قدیم است، با این حال هیچ پوششی بابت ثبت این میراث ملی و گنجینه ارزشمند صورت نگرفت و قطعات و منظومه‌های بسیاری که بنا بر گفته خودش، گنجایش بیش از ۱۲۰ آلبوم موسیقی را داشت، با بهانه‌هایی همچون نبود بودجه و امکانات مالی دولت! در سینه خاک دفن گردید. سی‌امین روز از ماه دی اسال، سیزدهمین سالروز درگذشت این یز گمرد موسیقی‌مقامی است. پیر خیاگری که به یک زخمه جهان را همه در رقص درآورد...

منابع:

کتاب «از میان سرودها و سکوت‌ها» اثر محمدرضا درویشی،

ماهانم هنر موسیقی، شماره ۸۹،

مقاله «ساز یاری مهربان و همدی لایق» به قلم محمدمصدق فدائی فر،

شماره ۱۱ کتاب ماه هنر،

شماره ۴ نشریه پخارا.

جان گرفتن دوباره بوم‌ها

از سرگیری فعالیت‌های فرهنگی در مشهد رونق را به نگارخانه‌ها بازگردانده است

عکس: خورشیده میرزاداد شیراز را

افخمی

نگارخانه‌های مشهد با کاهش محدودیت‌ها و فروکش کردن کرونا بار دیگر فعال شده‌اند و این روزها میزبان چندین نمایشگاه هنری هستند. شهرداری مشهد هم پیرو مصوبه شورای شهر برای جبران آسیب‌های ناشی از کرونا به مشاغل هنری با نگارخانه‌ها همراه شده تا بعد از چندین ماه، فضای هنری

مشهد جانی دوباره بگیرد.

● **حمایت از آموزشگاه‌ها و نگارخانه‌ها**

به گفته رئیس کارگروه هنری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی تاکنون تعداد ۱۱ نگارخانه با برگزاری نمایشگاه از حمایت مصوبه کمیسیون فرهنگی شورای اسلامی شهر برخوردار شده‌اند. مبلغ حمایت به ازای هر نمایشگاه نیز ۲ میلیون تومان است.

جواد روشندل با اشاره به در اولویت بودن نمایشگاه‌های مفهومی با موضوع سلامت اجتماعی و هویت ملی ایرانی و اسلامی خاطرنشان می‌کند: در استانه ورود به بهمن، ماه پیروزی انقلاب اسلامی، نمایشگاه‌های عکس و نقاشی با موضوعات حماسه حضور مردم و نمایشگاه نقاشی منتهی به حرم برگزار خواهد شد.

او همچنین یادآور می‌شود: تاکنون ۶۸ آموزشگاه آزاد هنری، نمایشی، تجسمی، موسیقی، طراحی مد و لباس از حمایت مصوبه کمیسیون فرهنگی شورای اسلامی شهر مشهد با اجرای فرایند هماهنگ شده‌از سوی معاونت هنری سینمایی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی و معاونت فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد بهره‌مند شده‌اند.

به گفته روشندل به هر آموزشگاه مبلغ ۱۰ میلیون تومان در قالب خرید خدمت پرداخت شده است.

در مرحله دوم نیز مبلغی به ۱۷ آموزشگاه دیگر که با تأخیر ثبت‌نام نموده‌اند پرداخت خواهد شد.

● **نگاهی به نمایشگاه‌های فعال**

این روزها چندین نمایشگاه در شهر فعال هستند

جان گرفتن دوباره بوم‌ها

از سرگیری فعالیت‌های فرهنگی در مشهد رونق را به نگارخانه‌ها بازگردانده است

عکس: خورشیده میرزاداد شیراز را

که از میان آن‌ها می‌توان به نمایشگاه نقاشی کودکان در نگارخانه «حسین صباغیان» اشاره کرد. این نمایشگاه از روز گذشته بازگشایی شده و تا دوم بهمن ادامه دارد. علاقه‌مندان برای بازدید از آثار نمایشگاه نقاشی کودکان می‌توانند در ایام برگزاری از ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۹:۳۰ به نگارخانه «حسین صباغیان» در بولوار شاهد، شاهد ۲۰، پلاک ۴۸ مراجعه کنند.

نمایشگاه گروهی «ری-راییاروگرافی» نیز از روز جمعه ۱۹ دی در نگارخانه «هنگام» در بولوار خیام، خیابان ارشاد آغاز به کار کرده و تا ۳ بهمن ادامه خواهد داشت. این نمایشگاه با کیوریتوری جمال عرب‌زاده و و حسین شیر احمدی از ساعت ۱۶ تا ۱۹ پذیرای علاقه‌مندان خواهد بود. همچنین از میان نگارخانه‌هایی که در روزهای آینده فعالیتشان را شروع خواهند کرد می‌توان به نمایشگاه آثار نقاشی، پتینه و رزین «آژند» اشاره کرد. در این نمایشگاه که ۲ بهمن افتتاح خواهد شد آثار مریم وکیلی به نمایش گذاشته می‌شود.

نمایشگاه «آژند» تا ۴ بهمن از ساعت ۱۶ تا ۲۰ در نگارخانه «پاتوق هنر» در فلسطین ۳، پلاک ۹۴ برپا خواهد بود. نمایشگاه عکس «صد سفر صد اثر» با آثاری از محمدرضا شاه‌پسند روز چهارشنبه یکم بهمن در نگارخانه «شهر فرنگ» بوستان کوهستکی آغاز به کار خواهد کرد. این نمایشگاه تا ۵ بهمن ادامه خواهد داشت. ساعت بازدید نیز ۱۰ تا ۱۸ اعلام شده‌است.

نمایشگاه نقاشی «تجربه‌های کودکان» با آثاری از ترنم خواجه پنجشنبه ۲ بهمن در نگارخانه «نمودار» افتتاح می‌شود. «تجربه‌های کودکان» تا ۴ بهمن برپاخواهد بود و علاقه‌مندان می‌توانند از ساعت ۱۶ تا ۱۹ به آدرس نگارخانه در هاشمیه ۲۸ پلاک ۸۸ مراجعه کنند. نمایشگاه گروهی نقاشی طبیعت هم از ۳ تا ۷ بهمن در نگارخانه «آذرنور» میزبان هنردوستان خواهد بود. نگارخانه «آذرنور» به نشانی راهنمایی ۱۰ پلاک ۲۰ در ایام برگزاری نمایشگاه نقاشی طبیعت صبح‌ها ۱۰ تا ۱۲ و عصرها ۱۶ تا ۱۹ فعال است.

زندگی امام هشتم (ع) به روایت محمد هادی زاهدی منتشر شد

«چشمه‌های بهشت» در مشهد

گروه فرهنگ

✍ **گزیده‌ای از عیون اخبارالرضا(ع) با زبانی ساده و ادبیاتی جذاب از مفاهیم بلند این اثر ارزشمند با عنوان «چشمه‌های بهشت» منتشر شد.**

به گفته مدیرعامل انتشارات به‌نشر، حسین سعیدی این اثر با تدوین و ترجمه دکتر محمدهادی زاهدی در ۴۱۹ صفحه و در قطع رقعی و با قیمت ۶۵ هزار تومان در یک هزار نسخه روانه بازار شده است.

او با اشاره به اینکه عیون اخبارالرضا(ع) نوشته شیخ صدوق یکی از معتبرترین منابع مربوط به تاریخ زندگی و آموزه‌های امام رئوف حضرت رضا(ع) است و در روزگاری نوشته شده که کمتر از دو قرن از شهادت آن امام گذشته بود، بیان کرد: کتاب «چشمه‌های بهشت» گزیده‌ای از آن کتاب ارزشمند است و روایت‌کننده مجموعه‌ای از تاریخ زندگی، آموزه‌ها، معارف، کرامات و آداب زیارت حضرت ثامن‌الحجج(ع) است.

او با اشاره به اینکه کتاب «چشمه‌های بهشت» در ۵ دفتر و ۳۱ فصل تدوین شده است، اضافه کرد: دفتر نخست آن روایتگر تاریخ زندگی امام هشتم(ع) است و برای آنکه شرایط حاکم بر روزگار حیات آن حضرت را تا حدودی نشان دهد، به صورت گذرا به زندگانی امام کاظم(ع) نیز پرداخته است.

وی با بیان اینکه در دفتر دوم به مناظرات و

معرفی برگزیدگان «نمایشنامه‌نویسی رضوی»

روزنامه شهرامید ورزشکی

۳شنبه ۳۰ دی ۱۳۹۹ جمعی‌نقاشی ۳۳۳ شماره

۱۵

فرهنگ و هنر

✍ **برگزیدگان اولین جشنواره و کارگاه مجازی نمایشنامه‌نویسی رضوی** شدند. سیدجواد اشکذری با اعلام این خبر گفت: دکتر قطب‌الدین صادقی، نصرا... قادری، دکتر سعید اسدی، شهرام کرمی و نادر برهانی مرند به‌عنوان هیئت داوران اولین جشنواره و کارگاه مجازی نمایشنامه‌نویسی رضوی، با بررسی آثار نهایی کارگاه‌های آموزشی، ۳ برگزیده این دوره از این رویداد را اعلام کردند.

به گفته دبیر اولین کارگاه مجازی نمایشنامه‌نویسی رضوی، «حسام خون» به‌نویسندگی احمد ملک‌نژاد از مشهد، رتبه اول را کسب کرد و رتبه‌های دوم و سوم جشنواره به ترتیب به نمایشنامه‌های «مکتب‌خانه سرخس» به‌نویسندگی پریسا کیومرثی از خرم‌آباد و «ماه و خورشید» به‌نویسندگی عقیل جماعتی از جزیره خارک رسید.

او با بیان اینکه هیئت داوران لوح تقدیری را به بهمن بارانی نویسنده نمایشنامه «مارینا ترنج» از خوسف بیرجند اهدا خواهند کرد، یادآور شد: به برندگان در رتبه‌های اول، دوم و سوم جشنواره، به ترتیب مبلغ ۱۲ میلیون تومان، ۸ میلیون تومان و ۴ میلیون تومان و لوح افتخار تقدیم خواهد شد و نیز آثار برگزیده در قالب کتابی منتشر می‌شود.

جواد اشکذری خاطرنشان کرد: از میان ۸۰ طرح رسیده به دبیرخانه، ۱۲ طرح در دو بخش اقتباسی و آزاد در سه گروه مجازی با حضور و راهنمایی دکتر قطب‌الدین صادقی، نصرا... قادری و نادر برهانی مرند از استادان مطرح تئاتر کشور، به نمایشنامه تبدیل شدند.

جشنواره ملی و کارگاه مجازی نمایشنامه‌نویسی رضوی از سوی بنیاد فرهنگی هنری امام رضا(ع) در نیمه دوم سال ۹۹ برگزار شد.

انتشار کتاب صوتی «من و جز من»

به روایت ابراهیمی دینانی

✍ **کتاب صوتی «من و جز من»** نوشته غلامحسین ابراهیمی دینانی از سوی انتشارات مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران منتشر شد. به گزارش ایرنا، کتاب «من و جز من» نوشته غلامحسین ابراهیمی دینانی استاد بازنشسته فلسفه دانشگاه تهران که به همت انتشارات مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران در سال ۱۳۹۴

منتشر شده است، به تازگی به صورت کتاب صوتی درآمده تا مخاطبان کتاب‌های صوتی بتوانند آن را تهیه کنند. دینانی در این کتاب مطرح می‌کند که معرفت به خداوند تبارک‌وتعالی جز از طریق معرفت جز من میسر نمی‌شود، زیرا انسان تنها موجود این جهان است که «من» می‌گوید و تنها موجودی است که سایه ممدود و خلیفه خداوند تبارک‌وتعالی شناخته می‌شود. اگر کسی بپذیرد که انسان سایه حق تبارک‌وتعالی در هستی است، به آسانی در می‌یابد که سایه، قبل از هر چیز دیگر از صاحب سایه خبر می‌دهد و منشأ پیدایش خود را می‌شناسد. در این طرز تفکر، خداشناسی پیش از جهان‌شناسی تحقق پیدا می‌کند و آنچه تحت عنوان پدیدارشناسی مطرح می‌گردد جایگاهی نخواهد داشت. آگاهی، آغاز و انجام هستی، احاطه و آگاهی عقل به هستی، ظرف هستی انسان، ارتباط آگاهی با جسم و بعد و ... اسامی بخشی از فهرست کتاب «من و جز من» را شامل می‌شوند.

انتشار «فناوری هسته‌ای، چرخ زندگی» در مشهد

کتاب «فناوری هسته‌ای، چرخ زندگی» در مشهد منتشر شد. به گزارش خبرگزاری فارس، این کتاب ۹۳ صفحه‌ای که را انتشارات زائر رضوی به چاپ رسیده، به کارکردهای هسته‌ای و تأثیرات مثبت آن در سفره مردم مانند برق هسته‌ای، آب شیرین کن هسته‌ای و پزشکی هسته‌ای می‌پردازد. کتاب «فناوری هسته‌ای، چرخ زندگی» از سوی حجت‌الاسلام سیدمحمدحسین راجی مسئول گروه علمی انقلاب اسلامی اداره پاسخگویی آستان قدس رضوی، پژوهشگر، استاد دانشگاه و سطوح عالی حوزه علمیه نوشته است.

راهیابی ۱۲ اثر از مشهد به جشنواره فیلم انگلیسی

✍ **فیلم‌های کوتاه «باور» و «مرسانا»** آثار سینماگران مشهدی به جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه لیفت آف انگلیس راه یافتند. به گزارش خبرنگار ما به نقل از روابط عمومی انجمن سینمای جوانان ایران، این دو فیلم از تولیداتی هستند، که در پاتوق فیلم‌نامه‌خوانی انجمن سینمای جوانان ایران...دفتر مشهد مورد تأیید اعضا قرار گرفته‌اند. فیلم کوتاه «باور» را مهدی علیزاده و آزاده بزرافشان از هنرجویان دوره فیلم‌سازی ۱۳۹۸ انجمن سینمای جوانان مشهد نویسنده‌گی و کارگردانی کرده‌اند و فیلم کوتاه «مرسانا» نیز از سامان کافی هنرجوی دوره فیلم‌سازی سال ۱۳۹۶ این انجمن است. جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه لیفت آف انگلیس از تاریخ ۲۰۲۱ تا الان از طریق vimeo on-demand برگزار می‌شود.